

مجموعه آراء وحدت رویه

دیوان عالی کشور

جلد دوم

(۱۳۹۷ تا ۱۳۷۰)

مهدی زینالی

وکیل پایه‌یک دادگستری

سروش ناسه: زینالی، مهدی، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور: مجموعه آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور
مشخصات نشر: تهران: چراغ دانش، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهري: ج ۲.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۵۴-۳۲-۳؛ ج ۱: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۵۴-۳۱-۶
وضعیت فهرست‌نویسی: فیبای مختصر
یادداشت: فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است
مندرجات: ج ۱. سال‌های ۱۳۲۳ تا ۱۳۶۹. ج ۲. سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۹۴.
شماره کتابشناسی ملی: ۳۸۰۴۰۰۵

شناسنامه

عنوان کتاب: مجموعه آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور (جلد دوم)

مؤلف: مهدی زینالی

ناشر: انتشارات چراغ دانش

نوبت چاپ: اول / ویرایش سوم / ۱۳۹۸

قطع و تیراژ: وزیری، ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۶۷۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۵۴-۳۲-۳

کد کتاب: ۸۰۴/۱۲

www.cheraghdanesh.com

دفتر مرکزی: تهران، میدان هفت تیر، ورودی مدرس، کوچه مازندرانی

پلاک ۴، طبقه ۳ و ۶ واحد ۷ و ۱۴

تلفن پخش و فروش: ۰۲۱ ۸۸۸۴۴۹۱۶ - ۸۸۸۳۲۷۲۵۱

حق چاپ برای انتشارات چراغ دانش محفوظ می‌باشد. هرگونه تکثیر (اعم از چاپ، کپی، فایل الکترونیکی

و...) از این اثر بدون اخذ مجوز کتبی از ناشر خلاف قانون بوده و بیکرد قانونی دارد

فهرست

۲۵.....	مقدمه
۲۷.....	آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۷۰
۱. «در مورد صلاحیت دادگاه مدنی خاص در دعوی مربوط به شرایط و اوصاف و تعیین متولی».....۲۹	
۲. «ماده ۱۴ قانون تشکیل دادگاههای حقوقی ۱ و ۲ راجع به نظر و استنبط قضائی دادگاه حقوقی ۱ و ارسال پرونده به دیوان عالی کشور ناظر به موردی است که دادگاه حقوقی ۱ رسیدگی نخستین انجام می دهد.».....۳۲	
۳. «قرار رد درخواست اعاده دادرسی از حکمی که دادگاه حقوقی یک در مرحله تجدیدنظر صادر نماید به اعتبار قطعی بودن حکم راجع به اصل دعوی قطعی محسوب و قابل رسیدگی تجدیدنظر در دیوان عالی کشور نیست.».....۳۵	
۴. «صلاحیت دیوان عدالت اداری در رسیدگی به شکایات مردم از شهداری‌ها در مورد خودداری از صدور پروانه ساختمانی».....۳۸	
۵. «دعوی بستانکاران برای وصول بدھی کارخانه‌هایی که به ثبت رسیده و دارای شخصیت حقوقی باشند باید علیه کارخانه اقامه شود.».....۴۱	
۶. «صلاحیت دیوان عدالت اداری در رسیدگی به شکایات عدم صدور پروانه کمک دندانپزشکی».....۴۴	
۷. «صلاحیت دادگاه مدنی خاص در رسیدگی به نفوذ وصیت به زیاده بر ثلث».....۴۷	
۸. «صلاحیت دادگاه مدنی خاص در رسیدگی به دعوی الزام به تنظیم سند رسمی و ثبت ازدواج».....۵۰	
۹. «ابطال کلیه احکام صادره علیه تاجر متوقف در زمان توقف در مورد اموال تاجر متوقف به نفع بعضی از طلبکاران صادر شده است.».....۵۳	
۱۰. «در دعوی مؤجر علیه مستأجر جزء به خواسته الزام به تنظیم اجاره‌نامه که به استناد ذیل ماده ۱۰ قانون روابط مؤجر و مستأجر مصوب ۵۶ اقامه می‌شود طرف دعوی قرار دادن مستأجر کل هم در جهت احراز روابط استیجاری و ... الزامی است.».....۵۸	
۱۱. «صلاحیت عام دادگاههای دادگستری در رسیدگی به تظلمات و شکایات از جمله دعوی معامله نسق زراعتی».....۶۱	
۱۲. «الزام قانونی مالکین به تقاضای ثبت ملک خود در نقاطی که ثبت عمومی املاک آگهی شده مانع از رسیدگی محاکم عمومی دادگستری به اختلاف متداعین در اصل مالکیت ملکی که به ثبت نرسیده، نمی‌باشد.».....۶۵	
۱۳. «قرار صادر شده از دادگاه حقوقی یک که مرجع رسیدگی تجدیدنظر از آراء دادگاه حقوقی دو بوده، قابل رسیدگی تجدیدنظر در دیوان عالی کشور نمی‌باشد.».....۶۹	

آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۷۱	۷۴
۱۴. «صلاحیت دادگاه مدنی خاص در رسیدگی به دعوی مطالبه مهر»	۷۶
۱۵. «دعوی مالکیت اشخاص حقیقی یا حقوقی نسبت به اموالی که با حکم دادگاههای انقلاب اسلامی مصادره شده، از جمله دعاوی حقوقی و رسیدگی آن در صلاحیت خاصه دادگاههای عمومی حقوقی است.»	۷۹
۱۶. «مطب پزشکان محل کسب و پیشه و یا تجارت محسوب نمی‌گردد و تخلیه این اماکن مشمول مقررات قانون روابط مؤجر و مستأجر مصوب ۱۳۶۲ و قانون مدنی می‌باشد.»	۸۵
۱۷. «اگر در باب تقسیم اموال متوفی ادعای مالکیت مطرح گردد و در مالکیت مورث حین الفوت او اختلاف شود نظر به اینکه دعوی مالکیت از دعاوی مالی محسوب می‌شود صلاحیت دادگاه تابع بهای خواسته و نصاب قانونی دادگاههای حقوقی یک و دو خواهد بود.»	۹۰
۱۸. «با تجدیدنظر در رأی وحدت رویه شماره ۵۷۵-۷۱/۲/۲۹ تغییر رأی یاد شده رسیدگی به ادعای اشخاص حقیقی یا حقوقی را نسبت به اموالی که دادگاههای انقلاب نامشروع شناخته و مصادره نموده‌اند در صلاحیت دادگاههای انقلاب تشخیص می‌دهد.»	۹۶
آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۷۲	۱۰۲
۱۹. «دعوی خلعید از اعیان غیرمنقول به صراحت بند ۳ ماده ۷ قانون تشکیل دادگاههای حقوقی ۱ و ۲ مصوب سوم آذرماه ۱۳۶۴ از دعاوی غیرمالی و رسیدگی آن در صلاحیت دادگاههای حقوقی دو می‌باشد.»	۱۰۴
۲۰. «نحوه اعمال ماده ۳۵ قانون تشکیل دادگاههای کیفری ۱ و ۲ مصوب سال ۱۳۶۸ با توجه به لازم‌الاجرا شدن قانون تجدیدنظر آراء»	۱۰۸
۲۱. «اگر در محلی دادگاه مدنی خاص دارای یک شعبه باشد و حکم این شعبه در دیوان کشور نقض شود دادگاه مرجع الیه نزدیک‌ترین دادگاه مدنی خاص واقع در حوزه همان استان خواهد بود.»	۱۱۲
آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۷۳	۱۱۶
۲۲. «آراء سابق الصدور دادگاهها که قبلًا ابلاغ شده و از طرف اشخاص ذی‌نفع مورد درخواست تجدیدنظر قرار نگرفته از تاریخ لازم‌الاجرا شدن قانون تجدیدنظر آراء دادگاهها مشمول مهلت مقرر در ماده ۱۲ این قانون می‌باشد.»	۱۱۸
۲۳. «احکام راجع به نفقة و حضانت و تمکین و ... قابل تجدیدنظر نمی‌باشد.»	۱۲۲
۲۴. «آراء صادره از دادگاههای حقوقی ۲ قابل تجدیدنظر در دادگاههای تجدیدنظر مرکز استان نمی‌باشد.»	۱۲۷
آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۷۴	۱۳۲

۲۵. «مهلت یک سال مقرر در ماده ۲۸۶ قانون تجارت، جهت استفاده از حقی که ماده ۲۴۹ این قانون برای دارنده برات یا سفته منظور نموده، در مورد «ظهرنویس» به معنای مصطلح کلمه بوده و ناظر به شخصی که ظهر سفته را به عنوان «ضامن» امضاء نموده است نمی‌باشد.». ۱۳۴.....
۲۶. «مرجع رسیدگی و اظهارنظر نسبت به درخواست تغییر تاریخ تولد کمتر از پنج سال را دادگاه‌های دادگستری می‌باشد.». ۱۳۸.....
۲۷. «اعتراضات وارد به قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی اجرای قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراعع - فارغ از محل وقوع اراضی مربوطه» ۱۴۱.....
۲۸. «بانک ملی شرکتی دولتی محسوب و واجد شخصیت حقوقی مستقل است و با این وصف شکایت آن نسبت به آراء صادره از هیئت‌های حل اختلاف موضوع ماده ۱۵۹ قانون کار قابل طرح در دیوان عدالت اداری نیست.». ۱۴۶.....
۲۹. «در نقاطی که قانون اصلاحات ارضی به مورد اجرا گذاشته نشده علی‌الاصول قانون مدنی و یا قوانین دیگر در خصوص ارتباط با اثبات مالکیت معتبر و مجری است...». ۱۵۱.....
۳۰. «مطالبه دستمزد و حقوق پیمانکار نسبت به کار انجام شده بر اساس قرارداد تنظیمی که مستلزم امعان نظر قضائی است انتطباقی با اختلاف بین کارگر و کارفرما ندارد.». ۱۵۷.....
- آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۷۵**
۳۱. «حل اختلاف در صلاحیت بین دادگاه عمومی و دادگاه تجدیدنظر استان در صلاحیت دیوان عالی کشور خواهد بود.». ۱۶۲.....
۳۲. «به دفاتر و کلای دادگستری حق کسب و پیشه و تجارت تعلق نمی‌گیرد و مشمول قانون روابط مؤجر و مستأجر مصوب ۵۶ نمی‌باشد.». ۱۶۶.....
۳۳. «قابلیت تجدیدنظر دعاوی که خواسته آن غیر مالی است.». ۱۷۲.....
۳۴. «تشکیل دادگاه عمومی در محل موضوع پرونده نافی صلاحیت ثبت شده دادگاه عمومی قبلی نمی‌باشد.». ۱۷۶.....
۳۵. «آراء دادگاه‌های عمومی صادره در زمان قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب، ولو این که سابقه رسیدگی و نقض در دیوان عالی کشور داشته باشد با رعایت میزان خواسته قابل رسیدگی تجدیدنظر در دادگاه تجدیدنظر مرکز استان مربوطه می‌باشد.». ۱۸۱.....
۳۶. «دعایی که به طرفیت متولی موقوفه و یا ادارات اوقاف و یا اشخاص طرح می‌گردد تابع قواعد عمومی راجع به دعاوی حقوقی است و ملازمه با محل استقرار شعب تحقیق صادرکننده رأی.». ۱۸۵.....
۳۷. «مقصود قانون گذار از وضع ماده ۳۱ قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب جلوگیری از تضییع حقوق افراد است؛ بنابراین، استفاده از آن شامل کلیه اصحاب دعوا می‌باشد.». ۱۸۹.....
- آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۷۶**
- ۱۹۲.....

۳۸. «ماده ۲۷ قانون ثبت علائم و اختراعات مصوب تیرماه ۱۳۱۰ به طور اطلاق شامل تقاضای ثبت ابداعات و اکتشافات دارویی نیز می‌شود.» ۱۹۴
۳۹. «زانی پدر عرفی طفل تلقی و در نتیجه کلیه تکالیف مربوط به پدر از جمله اخذ شناسنامه بر عهده وی می‌باشد.» ۲۰۰
۴۰. «ماده واحده الحقی به قانون روابط مؤجر و مستأجر مصوب ۱۳۶۵ شامل اماکن تجاری که سابقه اجاره به تاریخ قبل از تصویب قانون یاد شده دارند نمی‌شود.» ۲۰۳
۴۱. «معاملات مالک نسبت به مال مرهونه درصورتی که منافی حق مرتهن باشد نافذ نخواهد بود. اعم از این که معامله راهن بالفعل منافی حق مرتهن باشد یا بالقوه» ۲۰۷
۴۲. «عدم استنباط حتمیت تذکر به قاضی صادرکننده رأی در مورد اعمال بند ۲ ماده ۱۸ قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب» ۲۱۱
- آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۷۷ ۲۱۶**
۴۳. «مرجع رسیدگی کننده به اعتراض رأی هیئت حل اختلاف ثبت اسناد و املاک کشور دادگاه عمومی است.» ۲۱۸
۴۴. «دعوى خواهانها به خواسته تأیید اصالحت اسناد عادی رقبات به طرفیت اداره ثبت اسناد و املاک قابل استماع نمی‌باشد.» ۲۲۱
۴۵. «لزوم فک وثیقه با ایفاء تعهد مصرح در سند رسمی وثیقه» ۲۲۵
۴۶. «منظور مقتن از ذکر جمله مرجع تجدیدنظر، در تبصره ذیل ماده ۱۸ قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب، مرجعی است که از حیث شأن و مقام عالی تر نسبت به دادگاه صادرکننده رأی ... ۲۲۹
- آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۷۸ ۲۳۴**
۴۷. «غرفههای واقع در پایانههای مسافربری خارج از شمول قانون روابط مؤجر و مستأجر» ۲۳۶
۴۸. «مقررات ماده ۱۸ قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب از طرق فوق العاده رسیدگی نسبت به احکام قطعی است و تا زمانی که طریق عادی رسیدگی مفتوح باشد، مجالی برای ورود به مرحله رسیدگی فوق العاده نیست.» ۲۴۴
۴۹. «رسیدگی به دعاوی راجع به مال غیرمنقول اعم از دعوای مالکیت و سایر حقوق راجعه به آن در دادگاهی به عمل خواهد آمد که مال غیر منقول در حوزه آن واقع شده است ولو این که مربوط به اشخاص حقوقی باشد.» ۲۴۹
۵۰. «پیش‌بینی کمیسیون رفع اختلاف دستگاهها راجع به ساختمان و تأسیسات و ... در قوانین بودجه مانع مراجعته به دادگاه صالح با توجه به اصل ۱۵۹ قانون اساسی نمی‌باشد.» ۲۵۵
۵۱. «قانون الحق یک تبصره به ماده ۱۰۸۲ قانون مدنی مباینتی با ماده ۴ قانون مدنی ندارد.» ۲۶۲
۵۲. «دیوان عالی کشور حق نقض رأی صادره از دادگاه تجدیدنظر استان را دارد.» ۲۶۶

آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۸۰	۲۷۰
۵۳. «با توجه به نسخ ماده ۶۹۰ قانون آیین دادرسی مدنی در مورد معافیت دولت از تأدیه هزینه دادرسی به موجب قانون آیین دادرسی مدنی دادگاههای عمومی و انقلاب دولت نیز مکلف به تأدیه هزینه دادرسی می‌باشد.»	۲۷۲
۵۴. «صلاحیت مراجع غیر دادگستری نافی صلاحیت عام مراجع دادگستری نمی‌باشد.»	۲۷۵
آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۸۱	۲۷۸
۵۵. «هرگاه تابعیت فردی مورد تردید واقع شود شورای تأمین شهرستان موضوع را برسی و اداره ثبت احوال اتخاذ تصمیم می‌نماید در صورت اعتراض هیئت حل اختلاف قانون ثبت احوال و نظر این هیئت در دادگاه عمومی صلاحیت‌دار قابل اعتراض است.»	۲۸۰
آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۸۲	۲۸۴
۵۶. «با توجه به غیر مالی بودن دعوی اعسار حکم راجع به آن قابل تجدیدنظر است.»	۲۸۶
۵۷. «دعوی اعسار و تقسیط محاکوم به قبل از بازداشت محاکوم علیه قابل استماع می‌باشد.»	۲۹۰
آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۸۳	۲۹۴
۵۸. «قابل اعتراض بودن آراء کمیسیون ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع در دادگاه عمومی و قابلیت تجدیدنظر رأی صادره در دادگاه تجدیدنظر»	۲۹۶
۵۹. «کلیه دعاوی مربوط به طلاق قابل رسیدگی فرجامی می‌باشند.»	۳۰۰
۶۰. «دعوی اعسار (از پرداخت محاکوم به از نوع دیه) افراد بالغ کمتر از هجده سال قابل استماع....	۳۰۴
۶۱. «دادگاههای دادگستری در رسیدگی به مورد جریمه کسر تخلیه کالاهایی که توسط حاملین در محوطه گمرک تخلیه می‌گردد صالح می‌باشند.»	۳۰۸
۶۲. «خلعید از اموال غیرمنقول فرع بر مالکیت است. بر این اساس، طرح دعوای خلعید از زمین قبل از احراز و اثبات مالکیت قابل استماع نیست.»	۳۱۳
آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۸۴	۳۲۰
۶۳. «تعهدات ارزی دانشجویی - اخذ مابه التفاوت ریالی نرخ روز ارز»	۳۲۲
۶۴. «عرصه و اعیان کلیه جنگل‌ها و مراتع به صرف تشخیص جهاد سازندگی و قطعیت آن در مالکیت دولت است و عدم صدور سند به نام دولت نافی مالکیت دولت نخواهد بود.»	۳۳۰
آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۸۵	۳۳۷
۶۵. «وصف فقدان طبع تجاری دارنده چک می‌تواند به دادگاه محل وقوع عقد یا محل اقامت خوانده یا محل انجام تعهد برای وصول چک مراجعه نماید.»	۳۳۹

۶۶. «تنها مرجع رسیدگی به شکایات مربوط به اجرای ماده ۵۶ قانون جنگل‌ها و مراتع و اصلاحیه‌های آن هیئت موضوع همین قانون خواهد بود.».....	۳۴۶
آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۸۶ ۳۵۳	
۶۷. «قابل اعتراض بودن آراء کمیسیون ماده ۷۷ قانون شهرداری توسط سازمان‌های دولتی در مراجع دادگستری».....	۳۵۵
۶۸. «صلاحیت شورای اصلاحات ارضی نسبت به اصلاح استناد مربوط به نسق‌های زراعی».....	۳۵۹
۶۹. «دعوى مطالبه مهریه در حكم غير منقول و در صلاحیت دادگاه محل وقوع عقد یا قرارداد در دعاوى ناشی از عقد نکاح است.».....	۳۶۳
آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۸۷ ۳۶۹	
۷۰. «تقسیط مهریه مسقط حق بحسب زوجه نیست.».....	۳۷۱
آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۸۸ ۳۷۹	
۷۱. «برابر ماده ۴۵ قانون توزیع عادلانه آب حفر چاه یا قنات یا بهره‌برداری از منابع آب بدون رعایت مقررات ممنوع و مرتکب علاوه بر اعاده به وضع سابق و جبران خسارات وارد شده به مجازات مقرر در آن ماده نیز محکوم می‌گردد.».....	۳۸۱
۷۲. «لزوم قانونی به دخالت وکیل برای اقامه دعاوى حقوقی، شکایت از آراء و دفاع از آن‌ها.....	۳۸۶
آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۸۹ ۳۹۳	
۷۳. «درصورتی که زوجه بدون مانع مشروع از ادای وظایف زوجیت امتناع ورزد با اثبات مراتب از ناحیه زوج در دادگاه و اخذ اجازه ازدواج وکالت زوجه از زوج در طلاق محقق و قابل اعمال نیست.».....	۳۹۵
آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۹۰ ۳۹۹	
۷۴. «مستفاد از مقررات قانون امور حسبي راجع به تقسيم، تقسيم ترکه در صورت عدم تراضي ورثه امری است که محتاج رسیدگی قضائي است و باید در دادگاه انجام شود.».....	۴۰۱
۷۵. «زن در صورت حال بودن مهر می‌تواند تا مهر به او تسليم نشده از ابقاء مطلق وظایفي که شرعاً و قانوناً در برابر شوهر دارد امتناع نماید.».....	۴۰۴
۷۶. «الزام کارفرما به انجام تکلیف حق بیمه ایام اشتغال در صلاحیت سازمان تأمین اجتماعی	۴۰۶
۷۷. «دعوى اعسار که مدييون در اثناء رسیدگي به دعوى دائم اقامه کرده قبل استماع است و دادگاه به لحاظ ارتباط آن‌ها باید به هر دو دعوى یکجا رسیدگي نماید.».....	۴۰۹
۷۸. «تقسیط وجه سند لازم‌الاجرا از سوی اداره ثبت منوط به اثبات اعسار مدييون از پرداخت دفعتاً واحده آن در دادگاه صالح است.».....	۴۱۴
آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۹۱ ۴۱۹	
۷۹. «تغییر کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها برای سکونت صاحبان زمین ممنوع می‌باشد.».....	۴۲۱

۸۰. «در مورد قابلیت تجدیدنظر آرایی که دادگاه‌های عمومی در مقام رسیدگی به اعتراض معرض ثالث صادر کرده‌اند.».....	۴۲۵
۸۱. «ماده ۴ قانون ثبت احوال مصوب ۱۳۵۵ دادگاه محل اقامات خواهان را صالح برای رسیدگی به دعاوی راجع به استناد ثبت احوال اعلام کرده است.».....	۴۲۷
آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۹۳.....	۴۳۱
۸۲. «مرجع صالح به رسیدگی جهت تعیین تاریخ واقعه فوت و یا صدور گواهی فوت».....	۴۳۳
۸۳. «نحوه پرداخت غرامت بایع به مشتری درصورتی که مبیع مستحق للغیر باشد.».....	۴۳۶
۸۴. «پرداخت خسارت بدنی ناشی از تصادفات رانندگی از «صدوق تأمین خسارت‌های بدنی».....	۴۴۲
۸۵. «تغییر قاضی صادرکننده قرار امنت از رسیدگی نافی صلاحیت دادگاه مرجع الهی نخواهد	۴۵۰
آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۹۴.....	۴۵۳
۸۶. حضور زنان مشاور در دادگاه‌های خانواده.....	۴۵۵
۸۷. اثبات شرط تقسیر و مسئولیت مدنی در پرداخت خسارت.....	۴۶۳
آراء وحدت رویه مربوط به سال ۱۳۹۵ - ۱۳۹۷.....	۴۶۹
۸۸. صلاحیت مرجع رسیدگی‌کننده به دعاوی اشخاص به طرفیت اداره ثبت احوال به خواسته	۴۷۱
۸۹. صلاحیت دبیرخانه هیئت موضوع ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع در رسیدگی به پروندهایی که در مرجع قضائی مطرح گردیده و منتهی به صدور رأی قطعی نشده باشد.....	۴۷۵
۹۰. عزل و تعیین قیم جدید و تعیین قیم موقت و سایر امور محجور که راجع به دادگاه است با دادگاهی است که بدواناً تعیین قیم کرده است	۴۸۰
۹۱. کیفیت تنظیم و تسليم تقاضای دریافت جنین اهدایی.....	۴۸۴
۹۲. مرجع صالح جهت مطالبه خسارت تأخیر تأديه محکوم به	۴۸۸
۹۳. تغییر کاربری و احداث دامداری و سایر موارد مذکور در آن در روستاها	۴۹۳
۹۴. رسیدگی به اختلافات فردی کارگر و کارفرما	۴۹۷
۹۵. صلاحیت دادگاه خانواده نسبت به دادگاه حقوقی	۵۰۳
۹۶. نحوه مطالبه خسارت حق الوکاله توسط ادارات دولتی	۵۰۸
۹۷. قابل تجدیدنظر بودن آراء قاضی شورا در دعاوی خانوادگی در دادگاه عمومی حقوقی	۵۱۵
۹۸. آراء قاضی شورا در دعاوی خانوادگی نیز قابل تجدیدنظر در دادگاه عمومی حقوقی است.....	۵۲۲

فهرست تاریخی

ردیف	شماره رأی	تاریخ رأی	موضوع
۱۴۱	۵۵۲	۱۳۷۰/۰۲/۰۳	در مورد صلاحیت دادگاه مدنی خاص در دعوى مربوط به شرایط و اوصاف و تعیین متولی موقوفه
۱۴۲	۵۵۳	۱۳۷۰/۰۲/۰۳	ماده ۱۴ قانون تشکیل دادگاه های حقوقی ۱ و ۲ راجع به نظر و استنباط قضائی دادگاه حقوقی ۱ و ارسال پرونده به دیوان عالی کشور ناظر به موردی است که دادگاه حقوقی ۱ رسیدگی نخستین انجام می دهد
۱۴۳	۵۵۵	۱۳۷۰/۰۲/۱۰	قرار رد درخواست اعاده دادرسی از حکمی که دادگاه حقوقی یک در مرحله تجدیدنظر صادر نماید به اعتبار قطعی بودن حکم راجع به اصل دعوى قطعی محسوب و قابل رسیدگی تجدیدنظر در دیوان عالی کشور نیست.
۱۴۴	۵۵۶	۱۳۷۰/۰۲/۱۰	صلاحیت دیوان عدالت اداری در رسیدگی به شکایات مردم از شهرداری ها در مورد خودداری از صدور پروانه ساختمانی
۱۴۵	۵۵۷	۱۳۷۰/۰۳/۰۷	دعوى بستانکاران برای وصول بهی کارخانه هایی که به ثبت رسیده و دارای شخصیت حقوقی باشد باید علیه کارخانه اقامه شود.
۱۴۶	۵۵۸	۱۳۷۰/۰۳/۰۷	صلاحیت دیوان عدالت اداری در رسیدگی به شکایات عدم صدور پروانه کمک دندان پزشکی
۱۴۷	۵۵۹	۱۳۷۰/۰۳/۲۱	صلاحیت دادگاه مدنی خاص در رسیدگی به نفوذ وصیت به زیاده بر ثلث
۱۴۸	۵۶۰	۱۳۷۰/۰۳/۲۱	صلاحیت دادگاه مدنی خاص در رسیدگی به دعوى الزام به تنظیم سند رسمي و ثبت ازدواج
۱۴۹	۵۶۱	۱۳۷۰/۰۳/۲۸	ابطال کلیه احکام صادره علیه تاجر متوقف در زمان توقف در مورد اموال تاجر متوقف به نفع بعضی از طلبکاران صادر شده است.
۱۵۰	۵۶۵	۱۳۷۰/۰۴/۱۸	در دعوى مؤجر عليه مستأجر جزء به خواسته الزام به تنظیم اجاره نامه که به استناد ذیل ماده ۱۰ قانون روابط مؤجر و مستأجر مصوب ۵۶ اقامه می شود طرف دعوى قرار دادن مستأجر کل هم در جهت احرار روابط استیجاری و الزامی است
۱۵۱	۵۶۸	۱۳۷۰/۰۹/۱۹	صلاحیت عام دادگاه های دادگستری در رسیدگی به تظلمات و شکایات از جمله دعوى معامله نسق زراعتی
۱۵۲	۵۶۹	۱۳۷۰/۱۰/۱۰	الزام قانونی مالکین به تقاضای ثبت ملک خود در نقاطی که ثبت عمومی املاک آگهی شده مانع از رسیدگی محاکم عمومی دادگستری به اختلاف متداعین در اصل مالکیت ملکی که به ثبت نرسیده، نمی باشد.
۱۵۳	۵۷۰	۱۳۷۰/۱۰/۱۰	قرار صادر شده از دادگاه حقوقی یک که مرجع رسیدگی تجدیدنظر از آراء دادگاه حقوقی دو بوده، قابل رسیدگی تجدیدنظر در دیوان عالی کشور نمی باشد
۱۵۴	۵۷۴	۱۳۷۱/۰۲/۱۵	صلاحیت دادگاه مدنی خاص در رسیدگی به دعوى مطالبه مهر

دعوى مالكية اشخاص حقيقياً يأهله حقوقاً نسبت به امواله كـه با حكم دادگاه های انقلاب اسلامي مصدره شده، از جمله دعاوى حقوقى و رسيدگى آن در صلاحيت خاصه دادگاههای عمومي حقوقى است	۱۳۷۱/۰۲/۲۹	۵۷۵	۱۵۵
مطب پزشکان محل کسب و پیشه و یا تجارت محسوب نمی گردد و تخلیه این اماكن مشمول مقررات قانون روابط مؤجر و مستأجر مصوب ۱۳۶۲ و قانون مدنی می باشد.	۱۳۷۱/۰۷/۱۴	۵۷۶	۱۵۶
اگر در باب تقسیم اموال متوفی ادعای مالکیت مطرح گردد و در مالکیت مسروط حین الفت و اختلاف شود نظر به اینکه دعواوى مالكية از دعاوى مالى محسوب می شود صلاحيت دادگاه تابع بهای خواسته و نصاب قانوني دادگاههای حقوقى يك و دو خواهد بود	۱۳۷۱/۰۷/۲۸	۵۷۹	۱۵۷
با تجدیدنظر در رأى وحدت رویه شماره ۵۷۵-۷۱/۲/۲۹ و تغيير رأى ياد شده رسيدگى به ادعای اشخاص حقيقياً يأهله حقوقاً نسبت به امواله كـه دادگاه های انقلاب نامشروع شناخته و مصدره نموده اند در صلاحيت دادگاههای انقلاب تشخيص می دهد	۱۳۷۱/۱۲/۰۲	۵۸۱	۱۵۸
دعوى خلعه از اعيان غيرمتقول به صراحت بند ۳ ماده ۷ قانون تشكيل دادگاههای حقوقى ۱ و ۲ مصوب سوم آذرماه ۱۳۶۴ از دعاوى غيرمالي و رسيدگى آن در صلاحيت دادگاههای حقوقى دو می باشد	۱۳۷۲/۰۷/۱۳	۵۸۵	۱۵۹
نحوه اعمال ماده ۳۵ قانون تشكيل دادگاه های كيفى ۱ و ۲ مصوب سال ۱۳۶۸ با توجه به لازم الاجرا شدن قانون تجدیدنظر آراء	۱۳۷۲/۰۸/۱۱	۵۸۶	۱۶۰
اگر در محلی دادگاه مدنی خاص دارای يك شعبه باشد، و حكم اين شعبه در ديوان كشور نقض شود دادگاه مرجوع اليه نزديك ترين دادگاه مدنی خاص واقع در حوزه همان استان خواهد بود.	۱۳۷۲/۱۱/۰۵	۵۸۹	۱۶۱
آراء سابق الصدور دادگاه ها كـه قبلًا ابلاغ شده و از طرف اشخاص ذى نفع مورد درخواست تجدیدنظر قرار نگرفته از تاريخ لازم الاجرا شدن قانون تجدیدنظر آراء دادگاهها مشمول مهلت مقرر در ماده ۱۲ اين قانون می باشد.	۱۳۷۳/۰۲/۰۶	۵۹۲	۱۶۲
احكام راجع به نفقة و حضانت و تمكين و ... قابل تجدیدنظر نمی باشد	۱۳۷۳/۰۹/۰۱	۵۹۳	۱۶۳
آراء صادره از دادگاههای حقوقى ۲ قابل تجدیدنظر در دادگاههای تجدیدنظر مرکز استان نمی باشد.	۱۳۷۳/۱۲/۰۹	۵۹۶	۱۶۴
مهلت يك سال مقرر در ماده ۲۸۶ قانون تجارت، جهت استفاده از حقى كـه ماده ۲۴۹ اين قانون برای دارنده برات يا سفته منظور نموده، در مورد «ظهرنويس» به معنای مصطلح كلمه بوده و ناظر به شخصى كـه ظهر سفته را به عنوان «سامان» اعضاء نموده است نمی باشد	۱۳۷۴/۰۲/۱۲	۵۹۷	۱۶۵
مرجع رسيدگى و اظهارنظر نسبت به درخواست تغيير تاريخ تولد كمتر از پنج سال را دادگاه های دادگستری اعلام نموده است منطبق با قانون و صحيح تشخيص می شود	۱۳۷۴/۰۴/۱۳	۵۹۹	۱۶۶
اعتراضات واردہ به قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی اجرای قانون حفاظت و	۱۳۷۴/۰۷/۲۵	۶۰۱	۱۶۷

۱۶۸	۶۰۲	۱۳۷۴/۱۰/۲۶	بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع - فارغ از محل وقوع اراضی مربوطه بانک ملی شرکتی دولتی محسوب و واجد شخصیت حقوقی مستقل است و با این وصف شکایت آن نسبت به آراء صادره از هیئت‌های حل اختلاف موضوع ماده ۱۵۹ قانون کار قابل طرح در دیوان عدالت اداری نیست.
۱۶۹	۶۰۳	۱۳۷۴/۱۲/۱۵	در نقاطی که قانون اصلاحات ارضی به مورد اجرا گذاشته نشده علی‌الاصول قانون مدنی و یا قوانین دیگر در خصوص ارتباط با ایات مالکیت معتبر و مجری است..
۱۷۰	۶۰۴	۱۳۷۴/۱۲/۲۲	مطلوبه دستمزد و حقوق پیمانکار نسبت به کار انجام شده بر اساس قرارداد تنظیمی که مستلزم امعان نظر قضائی است انطباقی با اختلاف بین کارگر و کارفرما ندارد.
۱۷۱	۶۰۵	۱۳۷۵/۰۱/۱۴	حل اختلاف در صلاحیت بین دادگاه عمومی و دادگاه تجدیدنظر استان در صلاحیت دیوان عالی کشور خواهد بود.
۱۷۲	۶۰۷	۱۳۷۵/۰۶/۲۰	به دفاتر و کلاید دادگستری حق کسب و پیشه و تجارت تعلق نمی‌گیرد و مشمول قانون روابط مؤجر و مستأجر مصوب ۵۶ نمی‌باشد
۱۷۳	۶۰۹	۱۳۷۵/۰۶/۲۷	قابلیت تجدیدنظر دعاوی که خواسته آن غیر مالی است
۱۷۴	۶۱۰	۱۳۷۵/۰۸/۰۸	تشکیل دادگاه عمومی در محل موضوع پرونده نافی صلاحیت تثیت شده دادگاه عمومی قبلی نمی‌باشد
۱۷۵	۶۱۱	۱۳۷۵/۰۸/۰۸	آراء دادگاه‌های عمومی صادره در زمان قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب، ولو این که سابقه رسیدگی و نقض در دیوان عالی کشور داشته باشد با رعایت میزان خواسته قابل رسیدگی تجدیدنظر در دادگاه تجدیدنظر مرکز استان مربوطه می‌باشد
۱۷۶	۶۱۲	۱۳۷۵/۱۰/۱۸	دعوایی که به طرفیت متولی موقوفه و یا ادارات اوقاف و یا اشخاص طرح می‌گردد تابع قواعد عمومی راجع به دعاوی حقوقی است و ملازمه با محل استقرار شعب تحقیق صادرکننده رأی ندارد
۱۷۷	۶۱۳	۱۳۷۵/۱۰/۱۸	مقصود قانون گذار از وضع ماده ۳۱ قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب جلوگیری از تضییع حقوق افراد است بنابراین استفاده از آن شامل کلیه اصحاب دعاوی می‌باشد
۱۷۸	۶۱۵	۱۳۷۶/۰۱/۱۹	رأی وحدت رویه ۶۱۵ دیوان عالی کشور در مورد بند ۳ ماده ۲۸ قانون ثبت علامت و اختراعات مصوب ۱۳۱۰-۲۱۴)
۱۷۹	۶۱۷	۱۳۷۶/۰۴/۰۳	زانی پدر عرفی طفل تلقی و در نتیجه کلیه تکالیف مربوط به پدر از جمله اخذ شناختن از عهده وی می‌باشد.
۱۸۰	۶۱۸	۱۳۷۶/۰۶/۱۸	ماده واحده الحقی به قانون روابط مؤجر و مستأجر مصوب ۱۳۶۵ شامل اماکن تجاری که سابقه اجاره به تاریخ قبل از تصویب قانون یاد شده دارند نمی‌شود
۱۸۱	۶۲۰	۱۳۷۶/۰۸/۲۰	معاملات مالک نسبت به مال مرهونه درصورتی که منافی حق مرتضی باشد نافذ نخواهد بود. اعم از این که معامله راهن بالفعل منافی حق مرتضی باشد یا بالقوه

عدم استنباط حتمیت تذکر به قاضی صادرکننده رأی در مورد اعمال بند ۲ ماده ۱۸ قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب	۱۳۷۶/۱۱/۲۱	۶۲۲	۱۸۲
مرجع رسیدگی کننده به اعتراض رأی هیئت حل اختلاف ثبت اسناد و املاک کشور دادگاه عمومی است.	۱۳۷۷/۰۱/۱۸	۶۲۳	۱۸۳
دعوى خواهان ها به خواسته تأیید اصالت اسناد عادی رقبات به طرفیت اداره ثبت اسناد و املاک قابل استماع نمی باشد.	۱۳۷۷/۰۴/۰۹	۶۲۶	۱۸۴
لزوم فک وثیقه با اینفاء تمهد مصرح در سند رسمی وثیقه	۱۳۷۷/۰۶/۳۱	۶۲۷	۱۸۵
منظور مفتن از ذکر جمله مرجع تجدیدنظر، در تبصره ذیل ماده ۱۸ قانون تشکیل دادگاه های عمومی و انقلاب، مرجعی است که از حیث شأن و مقام عالی تر نسبت به دادگاه صادرکننده رأی باشد	۱۳۷۷/۱۰/۲۹	۶۲۹	۱۸۶
غرفه های واقع در پایانه های مسافربری خارج از شمول قانون روابط مؤجر و مستأجر سال ۵۵ می باشد	۱۳۷۸/۰۴/۱۵	۶۳۶	۱۸۷
مقررات ماده ۱۸ قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب از طرق فوق العاده رسیدگی نسبت به احکام قطعی است و تازمانی که طریق عادی رسیدگی مفتوح باشد، مجالی برای ورود به مرحله رسیدگی فوق العاده نیست	۱۳۷۸/۰۸/۱۱	۶۳۹	۱۸۸
رسیدگی به دعاوی راجع به مال غیرمنقول اعم از دعوى مالکیت و سایر حقوق راجعه به آن در دادگاهی به عمل خواهد آمد که مال غیرمنقول در حوزه آن واقع شده است ول و لاین که مربوط به اشخاص حقوقی باشد	۱۳۷۸/۰۹/۱۹	۶۴۳	۱۸۹
پیش بینی کمیسیون رفع اختلاف دستگاه ها راجع به ساختمان و تأسیسات و ... در قوانین بودجه مانع مراجعته به دادگاه صالح با توجه به اصل ۱۵۹ قانون اساسی نمی باشد	۱۳۷۸/۰۹/۳۰	۶۴۶	۱۹۰
قانون الحقیقیک تبصره به ماده ۱۰۸۲ قانون مدنی مبایتی با ماده ۴ قانون مدنی ندارد	۱۳۷۸/۱۰/۲۸	۶۴۷	۱۹۱
دیوان عالی کشور حق نقض رأی صادره از دادگاه تجدیدنظر استان را دارد	۱۳۷۸/۱۱/۱۹ و ۱۳۷۸/۱۱/۲۶	۶۴۸	۱۹۲
با توجه به نسخ ماده ۶۹۰ قانون آینین دادرسی مدنی در مورد معافیت دولت از تأدیه هزینه دادرسی به موجب قانون آینین دادرسی مدنی دادگاه های عمومی و انقلاب دولت نیز مکلف به تأدیه هزینه دادرسی می باشد	۱۳۸۰/۰۱/۲۸	۶۵۲	۱۹۳
صلاحیت مراجع غیر دادگستری نافی صلاحیت عام مراجع دادگستری نمی باشد	۱۳۸۰/۰۹/۲۷	۶۵۵	۱۹۴
هرگاه تابعیت فردی مورد تردید واقع شود شورای تأمین شهرستان موضوع را بررسی و اداره ثبت احوال اتخاذ تصمیم می نماید در صورت اعتراض هیئت حل اختلاف قانون ثبت احوال و نظر این هیئت در دادگاه عمومی صلاحیت دارد	۱۳۸۱/۰۱/۲۰	۶۵۸	۱۹۵
در صورت حدوث اختلاف بین دادگاههای عمومی و انقلاب و نظامی، دیوان عالی کشور حل اختلاف می نماید.	۱۳۸۲/۰۷/۲۹	۶۶۲	۱۹۶
دعوى اعسار و تقسیط محاکوم به قبل از بازداشت محاکوم عليه قابل استماع	۱۳۸۲/۱۰/۰۲	۶۶۳	۱۹۷

می باشد				
قابل اعتراض بودن آراء کمیسیون ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل ها و مراتع در دادگاه عمومی و قابلیت تجدیدنظر رأی صادره در دادگاه تجدیدنظر	۱۳۸۳/۰۱/۱۸	۶۶۵	۱۹۸	
کلیه دعاوی مربوط به طلاق قابل رسیدگی فرجامی می باشند.	۱۳۸۳/۰۳/۱۹	۶۶۶	۱۹۹	
دعوی اعسار (از پرداخت محکوم به از نوع دیه) افراد بالغ کمتر از هجده سال قابل استماع است	۱۳۸۳/۰۷/۱۴	۶۶۸	۲۰۰	
دادگاههای دادگستری در رسیدگی به مورد جرمیه کسر تخلیه کالاهایی که توسط حاملین در محوطه گمرک تخلیه می گردد صالح می باشند	۱۳۸۳/۰۹/۱۰	۶۷۰	۲۰۱	
خلعید از اموال غیرمنقول فرع بر مالکیت است. بر این اساس، طرح دعوای بد از زمین قبل از احراز و اثبات مالکیت قابل استماع نیست خلع تمهدات ارزی دانشجویی - اخذ مابه التفاوت ریالی نرخ روز ارز	۱۳۸۳/۱۰/۰۱	۶۷۲	۲۰۲	
عرصه و اعیان کلیه جنگل ها و مراتع به صرف تشخیص جهاد سازندگی و قطعیت آن در مالکیت دولت است و عدم صدور سند به نام دولت نافی مالکیت دولت نخواهد بود	۱۳۸۴/۰۷/۲۶	۶۸۱	۲۰۴	
وصف فقدان طبع تجاری دارنده چک می تواند به دادگاه محل وقوع عقد یا محل اقامت خوانده یا محل انعام تعهد برای وصول چک مراجعت نماید	۱۳۸۵/۰۳/۲۳	۶۸۸	۲۰۵	
تنها مرجع رسیدگی به شکایات مربوط به اجرای ماده ۵۶ قانون جنگل ها و مراتع و اصلاحیه های آن هیئت موضوع همین قانون خواهد بود	۱۳۸۵/۱۱/۲۴	۶۹۷	۲۰۶	
قابل اعتراض بودن آراء کمیسیون ماده ۷۷ قانون شهرداری توسط سازمان های دولتی در مراجع دادگستری	۱۳۸۶/۰۳/۲۲	۶۹۹	۲۰۷	
صلاحیت شورای اصلاحات ارضی نسبت به اصلاح استناد مربوط به نسق های زراعی	۱۳۸۶/۰۵/۰۲	۷۰۲	۲۰۸	
دعوی مطالبه مهریه در حکم غیرمنقول و در صلاحیت دادگاه محل وقوع عقد یا قرارداد در دعاوی ناشی از عقد نکاح است	۱۳۸۶/۰۸/۰۱	۷۰۵	۲۰۹	
تسییط مهریه مسقط حق حس زوجه نیست.	۱۳۸۷/۰۵/۲۲	۷۰۸	۲۱۰	
برابر ماده ۴۵ قانون توزیع عادلانه آب حفر چاه یا قنات یا بهره برداری از منابع آب بدون رعایت مقررات ممنوع و مرتکب علاوه بر اعاده به وضع سابق و جبران خسارات وارد شده به مجازات مقرر در آن ماده نیز محکوم می گردد	۱۳۸۸/۱۰/۱۵	۷۱۳	۲۱۱	
لزوم قانونی به دخالت وکیل برای اقامه دعاوی حقوقی، شکایت از آراء و دفاع از آنها و جود ندارد	۱۳۸۸/۱۲/۱۱	۷۱۴	۲۱۲	
درصورتی که زوجه بدون مانع مشروع از ارادی وظایف زوجیت امتناع ورزد با اثبات مرائب از ناجه زوج در دادگاه و اخذ اجازه ازدواج و کالت زوجه از زوج در طلاق محقق و قابل اعمال نیست	۱۳۸۹/۰۷/۲۰	۷۱۶	۲۱۳	
زن در صورت حال بودن مهر می تواند تا مهر به او تسليم نشده از ایفاء مطلق	۱۳۹۰/۰۲/۱۳	۷۱۸	۲۱۴	

وظایفی که شرعاً و قانوناً در برابر شوهر دارد امتناع نماید			
مستفاد از مقررات قانون امور حسبي راجع به تقسيم، تقسيم ترکه در صورت عدم تراضي ورثه امری است که محتاج رسيدگی قضائي است و باید در دادگاه انجام شود.	۱۳۹۰/۰۲/۲۰	۷۱۹	۲۱۵
الزام کار فرما به انجام تکليف حق بيمه ايمان اشتغال در صلاحيت سازمان تأمين اجتماعي است.	۱۳۹۰/۰۳/۰۳	۷۲۰	۲۱۶
دعوي اعسار که مديون در اثناء رسيدگي به دعوي دائم اقامه کرده قابل استمام است و دادگاه به لحاظ ارتباط آنها باید به هر دو دعوي يكجا رسيدگي نماید.	۱۳۹۰/۱۰/۱۳	۷۲۲	۲۱۷
تقسيط وجه سند لازم الاجرا از سوی اداره ثبت منوط به اثبات اعسار مديون از پرداخت دفتاً واحده آن در دادگاه صالح است	۱۳۹۰/۱۰/۲۷	۷۲۳	۲۱۸
تغيير کاربری اراضی زراعی و باغها برای سکونت صاحبان زمین ممنوع می باشد	۱۳۹۱/۰۱/۲۲	۷۲۴	۲۱۹
در مورد قابلیت تجدیدنظر آرائی که دادگاههای عمومی در مقام رسیدگی به اعتراض معتبرض ثالث صادر کرده‌اند	۱۳۹۱/۰۴/۲۰	۷۲۵	۲۲۰
ماده ۴ قانون ثبت احوال مصوب ۱۳۵۵ دادگاه محل اقامت خواهان را صالح برای رسيدگی به دعاوی راجع به اسناد ثبت احوال اعلام کرده است	۱۳۹۱/۰۴/۲۷	۷۲۶	۲۲۱
مرجع صالح به رسيدگی جهت تعين تاريخ واقعه فوت و يا صدور گواهی فوت	۱۳۹۳/۰۱/۱۹	۷۳۲	۲۲۲
نحوه پرداخت غرامت پایع به مشتری درصورتی که مبيع مستحق للغير باشد.	۱۳۹۳/۰۷/۱۵	۷۳۳	۲۲۳
پرداخت خسارت بدنی ناشی از تصادفات رانندگی از «صندوق تأمین خسارت های بدنی	۱۳۹۳/۰۷/۲۲	۷۳۴	۲۲۴
تغيير قاضي صادرکننده قرار امتناع از رسيدگي نافي صلاحيت دادگاه مرجوع اليه نخواهد بود.	۱۳۹۳/۰۸/۲۰	۷۳۵	۲۲۵

فهرست موضوعی

بخش اول: آراء مربوط به قانون مدنی و تجارت

۱- آراء مربوط به: قانون مدنی

موضوع رأی	تاریخ رأی	شماره رأی
در باب ماده ۲۱۸ قانون مدنی	۱۳۳۷/۱۰/۲۵	۲۹۴۰
در تعیین وصی برای مولی علیه	۱۳۳۸/۳/۳	۱۵۳۶
در چگونگی نفوذ وصیت‌نامه عادی	۱۳۵۱/۱۰/۱۳	۵۴
در سبب سقوط ولایت پدر	۱۳۵۳/۱/۲۹	۱
در رعایت احوال شخصی ایرانیان غیر شیعه	۱۳۶۳/۹/۱۹	۳۷
در صلاحیت دادگاه‌های حقوقی در مورد ثلت وصیت	۱۳۶۹/۱۰/۴	۵۴۲
رسیدگی به وصیت مطلق در صلاحیت دادگاه مدنی خاص	۱۳۷۰/۳/۲۱	۵۵۹
در وظایف پدر عرفی طفل	۱۳۷۶/۴/۳	۶۱۷
معامله نسبت به مال مرهونه	۱۳۷۶/۸/۲۰	۶۲۰
در باب الحال یک تبصره به ماده ۱۰۸۲ قانون مدنی	۱۳۷۸/۱۰/۲۸	۶۴۷
در مورد حق حس زوجه تا استیقا کامل مهربه	۱۳۸۷/۵/۲۲	۷۰۸
در باب عدم الزام قانونی وکیل برای طرح یا دفاع	۱۳۸۸/۱۲/۱۱	۷۱۴
در باب شرایط استفاده زوجه از وکالت در طلاق	۱۳۸۹/۷/۲۰	۷۱۶
پرداخت خسارت از طرف بایع به مشتری در صورت مستحق للغیر شدن به مبيع	۱۳۹۳/۷/۱۵	۷۳۳

۲- آراء مربوط به: روابط استیجاری

موضوع رأی	تاریخ رأی	شماره رأی
در صلاحیت در رسیدگی به تخلیه	۱۳۳۶/۸/۱۸	۱۵۸۷
در عدم امکان انتقال منافع به شرکت	۱۳۵۱/۸/۲	۴۲
در حکومت قانون مالک و مستأجر به دعاوى مقابل	۱۳۵۳/۹/۴	۷۱
در رابطه مستأجر کل و مستأجر جز با انقضاض مدت اجاره	۱۳۵۵/۳/۱۰	۹
ماده ۴ قانون روابط موجر و مستأجر شامل دعاوى قبلى نيز می شود	۱۳۵۶/۷/۱۰	۹۵
در باب بند ۹ ماده ۱۴ قانون روابط موجر و مستأجر	۱۳۵۶/۱۱/۲۴	۱۱۳
مفهوم شاخص کل بهای کالا در ماده ۴ قانون روابط موجر و مستأجر	۱۳۵۶/۱۲/۲۰	۱۱۴
در باب کاهش بیست درصدی اجاره‌ها بين موجر و مستأجر	۱۳۶/۱۲/۲۷	۴۲۶
در باب مطالبه اجرت المثل اماكن مسکونی	۱۲۶۳/۲/۱۹	۴
در باب دعوى تخلیه عليه نماینده متصدی حمل و نقل	۱۲۶۳/۸/۲۸	۲۹
عدم تأثیر میزان حق کسب و پیشه در صلاحیت دادگاه	۱۲۶۳/۱۲/۶	۶۰
مطالبه اجرور از باب صلاحیت، تابع نصاب خواسته می باشد	۱۲۶۴/۸/۱۴	۲۳
قابلیت تجدیدنظر دعوى تعديل	۱۲۶۷/۱۲/۲	۵۱۹
در شمول ماده یک قانون روابط موجر و مستأجر به کلیه اماكن	۱۲۶۷/۱۲/۹	۵۲۰

در باب خوانده دعوی تنظیم سند اجراه	۱۳۷۰/۴/۱۸	۵۶۵
عدم شمول حق کسب و پیشه به اماکن استیجاری پوشکان	۱۳۷۱/۷/۱۴	۵۷۶
عدم شمول حق کسب و پیشه به دفاتر و کالات	۱۳۷۵/۶/۲۰	۶۰۷
در باب ماده واحده الحاقی به قانون روابط موخر و مستأجر ۱۳۶۵	۱۳۷۶/۶/۱۸	۶۱۸
عدم حکومت قانون روابط موخر و مستأجر در غرفه‌های پایانه‌ها	۱۳۷۸/۴/۱۵	۶۲۶

۳- آراء مربوط به: قانون تجارت

موضوع رأى	تاریخ رأى	شماره رأى
در مورد طلبکاران تاجر متوقف	۱۳۳۹/۱۰/۱۹	۳۲۷۱
عدم اسقاط حق اقامه دعوا با وجود عدم ارسال اظهارنامه به واگذارکننده برات	۱۳۴۱/۷/۱۱	۱۲
مورو زمان و استفاده بالاچیت در چک و سفته و برات	۱۳۴۵/۴/۲۰	۶۲۳
عدم امکان مطالبه خسارت تأخیر تأدیه از ورشکسته بعد از توقف	۱۳۴۷/۱۲/۱۴	۱۵۵
وزارت دارایی در طبقه بستانکاران در وصول مالیات از ورشکسته	۱۳۵۰/۸/۰۶	۲۱۲
عدم جواز توقف ورشکسته	۱۳۵۰/۹/۱۷	۲۹۰
عدم ارائه دفاتر قانونی مانع رسیدگی به دیگر دلایل نیست	۱۳۵۱/۱۱/۱۱	۶۲
قابل استعمال نبودن دعوای تخلیه عدم نماینده منتصدی حمل و نقل	۱۳۶۳/۸/۲۸	۲۹
گواهی بانک در مورد چک به منزله و اخواست است	۱۳۶۹/۷/۱۰	۵۳۶
وصول بدھی از کارخانه‌هایی که به ثبت رسیده است	۱۳۷۰/۳/۷	۵۵۷
احکام رایع به تاجر متوقف بعد از توقف بالآخر می‌باشد	۱۳۷۰/۲/۲۸	۵۶۱
مهلت یک سال ماده ۲۸۴ قانون تجارت ناظر به ضامن نیست	۱۳۷۴/۲/۱۲	۵۹۷
دارنده چک در محل بانک محل یا محل اقامت خوانده مختار به طرح دعواست	۱۳۸۵/۳/۲۳	۶۸۸

بخش دوم: آراء مربوط به آینین دادرسی مدنی

۱- آراء مربوط به: صلاحیت

موضوع رأى	تاریخ رأى	شماره رأى
صلاحیت دیوان در رسیدگی به مزایای استخدامی	۱۳۳۵/۱۰/۲۵	۲۲۵۳
حل اختلاف بین دادگاهها و دیوان عدالت با دیوان عالی است	۱۳۶۴/۹/۱۲	۲۸
قابلیت تجدیدنظر حکم دادگاه حقوقی دو در دادگاه حقوقی یک و یک در دیوان	۱۳۶۵/۸/۲۷	۳۳
اعتراض به ماده ۱۲ قانون اراضی شهری در باب ارسال اعتراض به نظریه دیوان	۱۳۶۵/۱۱/۳۰	۵۱
مرجع تجدیدنظر آراء دادگاه‌های حقوقی یک دیوان می‌باشد	۱۳۶۵/۱۱/۳۰	۵۲
اعمال مقررات ماده ۱۴ قانون تشکیل دادگاه‌های حقوقی یک و دو در دعاوی ثبت احوال	۱۳۶۶/۹/۱۷	۵۰۶
ماده ۱۴ ناظر به موردي است که این دادگاه مرتع رسیدگی نخستین باشد	۱۳۷۰/۲/۳	۵۵۳
مرجع حل اختلاف دادگاه عمومی و تجدیدنظر با دیوان عالی است	۱۳۷۵/۱۱/۱۴	۶۰۵
در مقصود مقتن ا ذکر جمله مرتع تجدیدنظر در تصریه ذیل ماده ۱۸	۱۳۷۷/۱۰/۲۹	۶۲۹
قابلیت نقض حکم دادگاه تجدیدنظر در دیوان	۱۳۷۹/۲/۸	۶۴۸

مرجع حل اختلاف قانون توسعه اصلاح معابر	۱۳۳۵/۱۰/۱۰	۲۱۱۱
حل اختلاف بین شورای داوری و دادگاه بخش	۱۳۵۲/۸/۱۶	۵۹
حل اختلاف بین دادگستری و دیوان عدالت	۱۳۶۴/۹/۱۲	۲۸
رفع اختلاف بین دادگاه حقوقی شهرستان و مرکز استان	۱۳۶۷/۱۰/۲۰	۵۱۵
حل اختلاف بین دادگاه حقوقی و دادگاه حقوقی مرکز استان	۱۳۷۵/۱/۱۴	۶۰۵
صلاحیت دادگاه حقوقی در مطالبه وجه ناشی از کسر کالا در گمرک	۱۳۸۳/۹/۱۰	۶۷۰
تسری تمهیدات ارزی دانشجویان به گذشته	۱۳۸۴/۲/۱۳	۶۷۵
صلاحیت محاکم در باب تبصره ۲ قانون اجازه ساختمن راه آهن ...	۱۳۴۵/۷/۱۲	۱۲۵۵
رسیدگی به دعوی نسب خارج از صلاحیت بخش	۱۳۴۶/۴/۲۷	۱۳۸۵
اختلاف بین مالک و زار در صلاحیت سازمان اصلاحات اراضی	۱۳۴۸/۱۱/۱	۱۹۰
در ارجاع قرارهای عدم صلاحیت به مرجع صالح	۱۳۵۱/۱۲/۲	۶۶
اختلاف در اسناد سجلی در صلاحیت دادگستری	۱۳۵۳/۳/۱۵	۲۷
صلاحیت نسبی دادگاه محل اقامت خوانده	۱۳۵۹/۳/۲۸	۹
در تغییر عنوان دادگاه شهرستان به دادگاه عمومی و صلاحیت	۱۳۵۹/۱۲/۱۶	۲۸/۵۹
صلاحیت سازمان امور استخدامی کشور	۱۳۶۰/۲/۵	۳
صلاحیت دادگاه عمومی در رسیدگی به دعوی اسناد	۱۳۶۰/۱۰/۳/۱۶	۱۲
دعوی سازمان آب و برق نسبت به مستحدثات	۱۳۶۰/۱۱/۱۹	۴۰
دعوی یانکها در صلاحیت دادگاهها	۱۳۶۱/۳/۲۴	۱۳
رسیدگی به اصل و قویت در صلاحیت دادگاه مدنی خاص	۱۳۶۱/۱۱/۹	۲۵
صلاحیت در رسیدگی به رد دادرس	۱۳۶۱/۱۱/۳۰	۳۰
صلاحیت نسبت به تغییر نام	۱۳۶۲/۱/۲۲	۱
صلاحیت دادگاههای صلح در صورت نبود دادگاه مدنی خاص	۱۳۶۲/۱/۲۲	۲
صلاحیت دادگاه محل مال غیر منقول در مورد این اموال	۱۳۶۳/۷/۳۰	۲۱
صلاحیت دیوان عدالت در رسیدگی به تضمیم کمیسیون ها	۱۳۶۳/۹/۵	۳۱
دعوی راجع به دولت در صلاحیت دادگاه صلح	۱۳۶۴/۷/۳۰	۲۲
مرجع رسیدگی به دعوی راجع به جهیزیه	۱۳۶۶/۲/۱۰	۵۰۳
در تغییر نام صاحب سجلی	۱۳۶۶/۱/۱۰	۵۰۴
مطالبه حقوق ایام اشتغال کارگر	۱۳۶۶/۱۰/۱۵	۵۰۷
ماده ۲ آینین نامه اجرایی ابطال اسناد فروش آب و اراضی موقوفه و صلاحیت کمیسیون	۱۳۶۷/۲/۴	۵۰۸
رسیدگی به رابطه مادر و فرزندی در صلاحیت دادگاه مدنی خاص	۱۳۶۷/۸/۲	۵۱۳
توافق دولت راجع به رفع اختلاف مانع مراجعته به دادگاه نسبت	۱۳۶۷/۱۰/۲۰	۵۱۶
صلاحیت عام و دادگاه در دعوی دولتی و غیر دولتی	۱۳۶۸/۱۲/۱	۵۳۱
در رسیدگی به امور غایب مفقودالاثر	۱۳۶۸/۱۲/۲۱	۵۳۲
قرار بر صلاحیت بند ۴ و ماده ۱۴ دادگاه حقوقی ۱ و ۲	۱۳۶۹/۱/۲۱	۵۳۴
رسیدگی به اعتراض رأی وزارت نیرو موضوع تبصره ماده ۳ قانون توزیع عادلانه آب	۱۳۶۹/۸/۱	۵۳۷
خارج کردن ثلث وصیت در صلاحیت دادگاههای حقوقی	۱۳۶۹/۱۰/۴	۵۴۲
صلاحیت محاکم و ماده ۱۴۷ اصلاحی	۱۳۶۹/۱۲/۲۱	۵۵۱
شرایط و اوصاف متولی موقوفه	۱۳۷۰/۲/۳	۵۵۲

شکایت از شهرداری راجع به صدور پروانه	۱۳۷۰/۲/۱۰	۵۵۶
شکایت راجع به صدور پروانه کمک دنیان پژوهشکی	۱۳۷۰/۳/۲۱	۵۵۸
دعوى الازم به تنظيم سند تکاچه در صلاحیت دادگاه مدنی خاص	۱۳۷۰/۳/۲۱	۵۶۰
دعوى راجع به معامله نسق زراعي	۱۳۷۰/۹/۱۹	۵۶۸
رسیدگی به دعوى مهريه	۱۳۷۱/۲/۱۵	۵۷۴
دعوى مالكية در اشخاص و اموال مصادره اي	۱۳۷۱/۲/۲۹	۵۷۵
اصلاجيه رأى وحدت روبيه ۵۷۵	۱۳۷۱/۲/۲	۵۸۱
دادگاه مرجوع عليه آراء نفس شده مدنی خاص	۱۳۷۲/۱۱/۵	۵۸۹
درخواست تعییر تاریخ تولد کمتر از پنج سال	۱۳۷۴/۴/۱۳	۵۹۹
شکایت از بانک ملي در صلاحیت دیوان عدالت اداری نیست	۱۳۷۴/۱۰/۲۶	۶۰۲
مطلوبه دستمزد و حقوق پیمان کار در صلاحیت دادگاه عمومي	۱۳۷۴/۱۲/۲۲	۶۰۴
صلاحیت دادگاه عمومي قبلی علرغم تشکیل دادگاه در محل موضوع دعوا	۱۳۷۵/۸/۸	۶۱۰
دعوى مطروحه عليه اوافق تابع قواعد عمومي راجع به دعوى است	۱۳۷۵/۱۰/۱۸	۶۱۲
دادگاه عمومي مرجع رسیدگي به حل اختلاف موضوع ماده ۲ قانون مواد ۱ و ۲ و ۳ قانون اصلاح و حذف موادي از قانون ثبت است	۱۳۷۷/۱/۱۸	۶۲۳
صلاحیت دادگاه عمومي در رسیدگي به صدور سند املاک فاقد سند	۱۳۷۷/۴/۹	۶۲۶
رسيدگي به دعوى راجع به غير منقول در محل مال می باشد	۱۳۷۸/۹/۱۶	۶۴۳
پيش ييني طريق حل اختلاف در قانون بودجه مانع رسیدگي در دادگاه عمومي نمي باشد	۱۳۷۸/۹/۳۰	۶۴۶
صلاحیت عام مراجع دادگستری نسبت به غير دادگستری	۱۳۸۰/۹/۲۷	۶۵۵
تردد در تابعیت و مراجع صالح به رسیدگي	۱۳۸۱/۱/۲۰	۶۵۸
مرجع رسیدگي به شکایات اجرای ماده ۵۶ قانون جنگل ها و مراتع	۱۳۸۵/۱۱/۲۴	۶۹۷
امكان شکایت از آراء کمیسیون ماد ۷۷ قانون شهرداری توسط سازمان هاي دولتی	۱۳۸۶/۳/۲۲	۶۹۹
صلاحیت شورای اصلاحات اراضي در رسیدگي به اصلاح سند	۱۳۸۶/۵/۲	۷۰۲
مطلوبه مهريه مشمول ماده ۱۳ آينين دادرسي مدنی است	۱۳۸۶/۸/۱	۷۰۵
تعییر قاضي نافع صلاحیت دادگاه مرجوع عليه نیست	۱۳۹۳/۰۸/۲۰	۷۳۵

۲- آراء مربوط به فرجم و تجدیدنظر

شماره رأى	تاریخ رأى	خلاصه موضوع رأى
۱۹۹۹	۱۳۳۲/۹/۲۵	عدم قبول دادخواست فرجمامي نسبت به احکام تصرف عدواي
۱۸۵۵	۱۳۳۵/۹/۵	رد دادخواست با خصميه نون و کالت نامه
۸۰۰	۱۳۳۶/۴/۱۱	قابلیت مرفع امور حسبي نیاز به تصریح دارد
۱۵۴۲	۱۳۳۶/۸/۸	کسری نسخ فرجمامي از موجبات رد دادخواست
۶۷	۱۳۴۶/۹/۱	شکایت از قرار رد دادخواست فرجمامي
۵۱	۱۳۶۳/۱۱/۱	رسيدگي مجدد پس از فرجم خواهی
۳۳	۱۳۶۴/۱۲/۱۲	عدم قابلیت فرجم خواهی آراء دادگاه حقوقی در خصوص ماده ۱۲ قانون اراضي شهری
۶۶۶	۱۳۸۳/۳/۱۹	کلبه دعوى طلاق قابل فرجم خواهی است
۲۴	۱۳۵۳/۳/۱۵	رد درخواست گواهی عدم امكان سازش قابل تجدیدنظر است

در قبول درخواست تجدیدنظر	۱۳۶۳/۷/۲۵	۲۰
درخواست تجدیدنظر از احکام و قرارهای حقوقی مقید به مهلت نیست	۱۳۶۷/۳/۲۵	۵۱۰
مهلت تجدیدنظرخواهی از احکام مدنی خاص	۱۳۶۸/۶/۱۴	۵۷۲
قرار رد اعاده دادرسی در مرحله تجدیدنظر قطعی است	۱۳۷۰/۲/۱۰	۵۵۵
قرار صادره از دادگاه حقوقی یک قابل تجدیدنظر در دیوان کشور نیست	۱۳۷۰/۱۰/۱۰	۵۷۰
آراء سابق از زمان لازم‌الاجرا شدن قانون تجدیدنظر مشمول مهلت این قانون می‌باشد	۱۳۷۷/۷/۶	۵۹۲
عدم قابلیت تجدیدنظر نفعه حضانت و تمکن	۱۳۷۳/۹/۱	۵۹۳
آراء صادره از دادگاه‌های حقوقی دو قابل تجدیدنظر در دادگاه‌های تجدیدنظر استان نمی‌باشد	۱۳۷۳/۱۲/۹	۵۹۶
قابلیت تجدیدنظر رأی با سبقه نقض و دیوان عالی کشور و دادگاه تجدیدنظر مرکز استان	۱۳۷۵/۶/۲۷	۶۹
قابلیت تجدیدنظر دعاوی غیرمالی	۱۳۷۵/۸/۸	۶۱۱
با توجه به غیرمالی بودن دعوای اسعار حکم آن مطلقاً قابل تجدیدنظر است	۱۳۸۲/۷/۲۹	۶۶۲
قابلیت اعتراض رأی قضی ماده واحده اختلافی مصوب ۷۶	۱۳۸۳/۱/۱۸	۶۶۵

بخش سوم؛ ثبت اسناد و املاک، سجلی، علامت، شرکت

۱- آراء مربوط به: ثبت اسناد و املاک و اسناد رسمی

شماره رأی	تاریخ رأی	خلاصه موضوع رأی
۲۹۱۲	۱۳۳۷/۱۰/۲	درخواست تعقیب قبل از سقوط دعوای در مورد ماده ۱۸ قانون ثبت
۳۷۴۶	۱۳۳۸/۸/۳	اعتراض دولت به تقاضای ثبت و حکم به رسیدگی
۱۳۰۹	۱۳۳۹/۴/۲۷	در باب ماده ۳ لایحه ثبت اراضی موات اطراف شهر تهران
۱۲۴۰	۱۳۴۴/۷/۲۷	ماده ۹۳ قانون ثبت و درخواست صدور اجرائیه
۱۵۵۴	۱۳۴۴/۹/۲۲	ماده ۳۴ اصلاحی ثبت و مطالبه اجور
۱۲	۱۳۶۰/۳/۱۶	ممسمع بودن دعاوی مربوط به اسناد رسمی
۴۸	۱۳۶۳/۱۰/۲۴	دعاوی افزای زمین‌های خارج از محدوده
۵۵۱	۱۳۶۹/۱۲/۲۱	ماده ۱۴۷ اصلاحی مانع رسیدگی به دادگاه نیست
۵۶۹	۱۳۷۰/۱۰/۱۰	رسیدگی به اصل مالکیت ملک ثبت نشده
۶۲۷	۱۳۷۷/۶/۳۱	لزوم فکه وثیقه با اینفای تعهد مصرح در سند

۲- آراء مربوط به: اسناد سجلی

شماره رأی	تاریخ رأی	موضوع رأی
۲۲۴	۱۳۴۹/۸/۸	افر شهادت شهود در مورد حذف یکی از نامها
۲۷	۱۳۵۳/۳/۱۵	ادعای عدم تعلق شناسنامه
۳۴	۱۳۶۵/۹/۱۱	لزوم واریز درآمد اعلامیه‌های ازدواج و طلاق به حساب درآمد عمومی
۵۰۴	۱۳۶۶/۱/۱۰	رسیدگی به درخواست تغییر نام صاحب سند
۵۰۶	۱۳۶۶/۹/۱۷	مقررات ماده ۱۴ در باب اسناد ثبت احوال قابل اعمال است
۵۶۰	۱۳۷۰/۳/۲۱	دعوى الزام به تنظيم سند در صلاحیت مدنی خاص

مرجع رسیدگی نسبت به تغییر تاریخ تولد	۱۳۷۴/۴/۱۳	۵۹۹
در باب وظایف پدر عرفی طفل	۱۳۷۶/۴/۳	۶۱۷
در خصوص تردید در تابعیت ماده ۴۵	۱۳۸۱/۱/۲۰	۶۵۸
تعیین تاریخ فوت یا صدور گواهی فوت	۱۳۹۳/۱/۱۹	۷۲۲

۳- آراء مربوط به: ثبت شرکت‌ها و علائم تجاری و حق اختراع

شماره رأى	تاریخ رأى	موضوع رأى
۱۶۷۳	۱۳۳۷/۷/۶	عدم الزام دادگاه به ارجاع امر ثبت علائم تجاری به کارشناس
۶۱۵	۱۳۷۶/۱/۱۹	ناظارت ماد ۲۷ قانون ثبت علائم بر ایندیاعات دارویی

بخش چهارم: آراء مربوط به: اراضی به طور کلی

شماره رأى	تاریخ رأى	خلاصه موضوع رأى
۱۱۲	۱۳۴۷/۷/۲	اختلافات مالک و زارع راجع به اجرای قوانین اصلاحات اراضی
۱۹۰	۱۳۴۸/۱۱/۱	صلاحیت سازمان اصلاحات اراضی در رسیدگی به اختلافات بین مالک و زارع
۴۲	۱۳۶۳/۱۰/۳	لزوم تأیید معامله دارندگان سند عادی قبل از قانون لغو مالکیت اراضی
۳۱	۱۳۶۳/۹/۵	دعوى صحت معامله در مورد قانون اراضی شهری قابل استئام نیست
۳۵	۱۳۶۵/۹/۲۰	طرح مجدد موضوع مطروح در کمیسیون ۴ نفره امکان بذیر نیست
۵۰۸	۱۳۶۷/۳/۴	در صلاحیت کمیسیون ماده آیین نامه اجرایی قانون ابعال اسناد
۵۴۶	۱۳۶۹/۱۱/۳۰	تشخیص اراضی کشت با هیئت واگذاری زمین می باشد
۵۶۸	۱۳۷۰/۹/۱۹	مرجع طرح دعوا معامله نسق زراعتی در صلاحیت دادگاه است
۶۰۱	۱۳۷۴/۷/۲۵	رأی دادگاه حقوقی یک در باب ماده ۵۶ جنگل‌ها و مراتع قابل تجدیدنظر است
۶۰۳	۱۳۷۴/۱۲/۱۵	رسیدگی به ادعای اثبات مالکیت در اصلاحات اراضی
۶۸۱	۱۳۸۴/۷/۲۶	جنگل‌ها و مراتع متعلق به دولت است حتی بدون سند مالکیت
۶۹۷	۱۳۸۵/۱۱/۲۴	هیئت مقرر در قانون تنها محل شکایت از اجرای ماده ۵۶ قانون جنگل‌ها و مراتع است
۷۰۲	۱۳۸۶/۵/۲	اصلاح سند اصلاحات اراضی از وظایف خاص شورای اصلاحات اراضی می باشد

بخش پنجم: آراء مربوط به: امور استخدامی

شماره رأى	تاریخ رأى	خلاصه موضوع رأى
۶۳۹۸	۱۳۳۸/۱۱/۲۶	مقصود از لزوم توقف سه سال در رتبه مادون
۶۰۳	۱۳۴۳/۳/۴	در تبدیل رتبه اداری لیسانسیه‌های حقوق
۶۱	۱۳۴۶/۷/۱۹	در وضع قضائی با ابقاء عنوان قضائی در مدت کار اداری
۱۵۶	۱۳۴۸/۱/۲۰	عدم لزوم اقامه دعوا برای مطالبات ناشی از اشتباہ کارکنان دولت
۶۹	۱۳۵۱/۱۲/۹	در باب بند ب ماده ۲ قانون استخدام کشوری

ماده ۱۶ قرارداد استان قدس و بیمه	۱۳۵۲/۳/۲	۲۴
عدم صلاحیت رسیدگی در شورای سازمان اداری بعد از رسیدگی در مرجع قانون	۱۳۵۲/۷/۵	۵۰
در مورد کارگران سازمان بنادر	۱۳۵۳/۹/۲۰	۸۴
ترفیع قضائی مدت خدمات اداره قضی	۱۳۵۳/۱۰/۴	۹۱
خدمت وظیفه، جزء خدمت دولت محسوب است	۱۳۵۳/۱۰/۴	۹۲
کلمه کارمند در ماده ۷۹ قانون نیروهای مسلح متعلق است	۱۳۵۴/۷/۱۶	۲۶
اعتبار آینین نامه در مورد رانندگان آش نشانی	۱۳۵۸/۴/۲۵	۱۷
در مورد خدمات دفتری مستخدمین جزء	۱۳۵۸/۴/۲۵	ردیف ۲۴ و ۳۷
انتقال حق استقاده از مزایای قانونی کارمندان مجلس که با دادگستری منتقل شده‌اند	۱۳۵۸/۵/۲۵	۶۲
در صلاحیت سازمان امور استخدامی	۱۳۶۰/۲/۵	۳
طرح دعوی کارمندان سازمان مسکن	۱۳۶۰/۳/۲	۵
در پرداخت حق فنی بایگان	۱۳۶۰/۹/۱۶	۳۶

بخش ششم: آراء مربوط به امور حسبي

شماره رأى	تاریخ رأى	موضوع رأى
۷۲	۱۳۵۳/۹/۴	وظیفه دادستان مانع از اعلام حجر توسط ذینفع نیست
۵۹/۲۹	۱۳۶۰/۲/۷	تقسیم ترکه با حضور محجور یا غایب در ورثه با دادگاه است
۲۲	۱۳۶۰/۴/۶	نسب قیم شامل موضوع سرپرستی نیز می‌شود
۳۰	۱۳۶۴/۱۰/۳	لزوم نسب قیم برای افراد فاقد ولی خاص
۵۱۸	۱۳۶۷/۱۱/۱۸	ادعای عدم بلوغ مولی علیه به وسیله ولی تهری
۵۷۹	۱۳۷۱/۷/۲۸	ادعای مالکیت در مورد ارثیه بر اساس خواسته در صلاحیت دادگاه است
۲۲۴	۱۳۲۳/۷/۲۷	مرجع تعیین قیم برای صیرغ مقیم ایران

بخش هفتم: آراء مربوط به: وقف و امور وقف و موقوفات

شماره رأى	تاریخ رأى	خلاصه موضوع رأى
۶۹۹	۱۳۳۴/۴/۱۷	تصرف به عنوان وقف
۸۵۱	۱۳۳۶/۴/۲۴	فروش مورد ثلث دائم خارج از موضوع ماده ۸۸ قانون مدنی ممنوع می‌باشد
۹۹۲۵	۱۳۳۷/۱/۲۵	لزوم اثبات وقوع عقد جهت اثبات وقفیت
۳۵۶۱	۱۳۴۲/۱۲/۲۶	مفهوم عبارت نسلاًمد نسل در مورد وقف
۲۵	۱۳۶۱/۱۱/۹	رسیدگی به اصل وقفیت
۵۰۸	۱۳۶۷/۳/۴	صلاحیت کمیسیون ماده ۲ آینین نامه اجرایی قانون ابطال اسناد ...
۶۱۲	۱۳۷۵/۱۰/۱۸	دعاوی علیه اوقف تابع مقررات عمومی راجع به طرح دعوا می‌باشد

بخش نهم: آراء مربوط به: مسائل متفرقه

شماره رأى	تاریخ رأى	موضوع رأى
۹۰	۱۳۵۳/۱۰/۴	عنوان وجه نقد مذکور در ماده ۷۱۹ در پول خارجی صادق نیست
۱۱۴	۱۳۵۳/۱۲/۱۲	اقامه دعاوى برای مطالبه عوارض کشتار
۱۸	۱۳۶۰/۳/۳۰	دعاوى راجع به بدون محکومین به طرفیت بنیاد مستضعفان
۲۳	۱۳۶۰/۴/۶	سابقه ابلاغ در مرحله بدوي برای تجدیدنظر مؤثر نیست
۳۸	۱۳۶۰/۱۰/۲۸	اداره داروخانه توسط کمک داروساز
۵۶	۱۳۶۳/۱۱/۵	مشارکت بانک و لزوم سقوط طلب
۵۰۲	۱۳۶۶/۲/۱۰	اجرای ماده ۱۵ مکرر قانون حفاظت و بهره‌داری با شهرداری است
۵۴۴	۱۳۶۹/۱۱/۳۰	رسیدگی به دعوى طرح تحمل مسئلزم تصمیم دیوان عدالت اداری است
۶۱۳	۱۳۷۵/۱۰/۱۸	قابلیت اعمال ماده ۳۱ بر کلیه اصحاب دعوى
۶۶۸	۱۳۸۳/۷/۱۴	مکان تقديم دادخواست اعسار برای محکومیت اشخاص کمتر از ۱۸ سال
۶۷۲	۱۳۸۳/۱۰/۱	خلع بد از اموال غیر منقول فرع بر مالکیت
۷۱۳	۱۳۸۸/۱۰/۱۵	خرچه یا قنات بدون رعایت مقررات منمنع می‌باشد
۷۳۴	۱۳۹۳/۰۷/۲۲	برداخت خسارت بدنی از صندوق تأمین خسارت بدنی
۷۲۶	۹۱/۴/۲۷	محل اقامه خواهان صالح برای رسیدگی به دعاوى راجع به ثبت احوال می‌باشد
۵۴۵	۱۳۶۹/۱۱/۳۰	شخص صحت تاریخ معامله غیر مالی است
۵۸۵	۱۳۷۲/۷/۱۳	خلع بد از اعیان غیر منقول غیر مالی
۶۶۳	۱۳۸۲/۱۰/۲	در اعمال ماده ۲ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مادی
۷۲۵	۱۳۹۱/۰۴/۲۰	دعوى اعتراض ثالث قابل تجدیدنظر است
۶۲۲	۱۳۴۵/۴/۲۰	سلب تکلیف از دیگران با برداخت هزینه دادرسی از سوی یکی از اطراف دعوا
۶	۱۳۶۱/۲/۲۷	لزوم برداخت هزینه دادرسی توسط شرکت برق منطقه
۵۴۳	۱۳۶۹/۱۰/۱۱	شرکت تحت پوشش بنیاد مستضعفان معاف از برداخت هزینه نیستند
۶۵۲	۱۳۸۰/۱/۲۸	دولت معاف از برداخت هزینه نیست

مقدمه

مجموعه حاضر که تحت عنوان «مجموعه کامل آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور» در دو جلد مجزا؛ جلد اول از سال ۱۳۲۲ تا سال ۱۳۶۹ و جلد دوم از سال ۱۳۷۰ تا سال ۱۳۹۴ آماده چاپ می‌باشد تقریباً شامل کل آراء وحدت رویه صادره از دیوان عالی کشور از سال ۱۳۲۲ تا سال ۱۳۹۴ می‌باشد آرائی که نه در جهت فصل خصوصت بلکه مطابق قانون مربوط به رأی وحدت رویه مصوب ۱۳۲۸ جهت ایجاد وحدت رویه قضائی بین دادگاهها و شعب دیوان عالی کشور و سایر مراجع اعم از قضائی و غیر قضائی صادر و به مثابه قانون در موارد مشابه برای دادگاهها لازم اتباع است.

قانون اساسی کشورمان در اصل یک شصت و یکم مقرر می‌دارد: «دیوان عالی کشور به منظور نظارت بر اجرای صحیح قوانین در محاکم و ایجاد وحدت رویه قضائی و انجام مسئولیت هایی که طبق قانون به آن محول می‌شود بر اساس خوابطی که رئیس قوه قضائیه تعیین می‌کند تشکیل می‌گردد.» قانون اساسی مطابق این اصل به صراحت علاوه بر وظیفه نظارت به اجرای صحیح قوانین ایجاد وحدت رویه قضائی را بر عهده دیوان عالی کشور گذاشته است.

در قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب و (در امور کیفری) مقتن در ماده ۲۷۰ طریق ارجاع موضوعات جهت صدور رأی وحدت رویه را بیان کرده و مقرر می‌دارد: «ماده ۲۷۰ - هرگاه در شعب دیوان عالی کشور و یا هریک از دادگاهها نسبت به موارد مشابه اعم از حقوقی، کیفری و امور حسبي با استنباط از قوانین آرای مختلفی صادر شود رئیس دیوان عالی کشور یا دادستان کل کشور به هر طریقی که آگاه شوند، مکلفاند نظر هیئت عمومی دیوان عالی کشور را به منظور ایجاد وحدت رویه درخواست کنند. همچنین هر یک از قضات شعب دیوان عالی کشور یا دادگاهها نیز می‌توانند با ذکر دلایل از طریق رئیس دیوان عالی کشور یا دادگاهها نیز می‌توانند با ذکر دلایل از طریق رئیس دیوان عالی کشور یا دادستان کل کشور نظر هیئت عمومی را در خصوص موضوع کسب کنند. هیئت عمومی دیوان عالی کشور به ریاست رئیس دیوان عالی یا معاون وی و با حضور دادستان کل کشور یا نماینده او و حداقل سه‌چهارم رؤسا و مستشاران اعضای معاون کلیه شعب تشکیل می‌شود تا موضوع مورد اختلاف را بررسی و نسبت به آن اتخاذ تصمیم نماید. رأی اکثریت که مطابق موازین شرعی باشد ملاک عمل خواهد بود. آرای هیئت عمومی دیوان عالی کشور نسبت به احکام قطعی شده بی‌اثر است ولی در موارد مشابه تبعیت از آن برای شعب دیوان عالی کشور و دادگاه‌ها لازم می‌باشد» مطابق ماده یاد شده آراء وحدت رویه